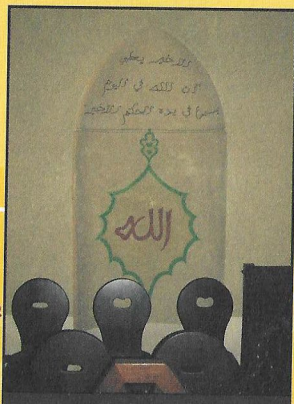

Köszönöm, hogy
velem tartottál!

A templomban a fénykép segít a falba épített török-kori imafülke megtalálásában!

Itt láthatod (Kálvin tér, Kecskeméti utca) a régi városkaput és falat, ha figyelmesen körbenézel!

Itt vagy most.

Pest mai térképe, a 16-17. századi városfallal

Tudtad-e, hogy a Budavári Nagyboldogasszony templom¹ 1541 és 1686 között Bűjük (Nagy) vagy Eszki (Régi) dzsámi néven a törökök temploma volt?

¹...amit ma Mátyás templomnak nevezünk.

- MEGFEJTÉSEK:
2. kék, vörös, sarga
 3. lámpa, felhőszalag és három golyó
 4. 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33

Játékos gyerekvezető füzet az „Oszmán-török szőnyegek” című időszaki kiállításhoz.
2007. szeptember 18 - 2008. március 10.

„legkedvesebb szőnyegeim leltára”

„legkedvesebb szőnyegek leltára”

Az Úr esztendejében, havának napján (írd ide a mai dátumot) jávaimból, melyeket az Úristen az ő irgalmasságából szerzett énnékem, úgy rendelem, hogy ezeket az ingóságaimat adom Neked: (írd ide a saját neved)

Legkedvesebb öt szőnyegem:

viseltes öreg¹ szőnyeg, madaras fehér szőnyeg, kettő asztalnyi méretű szőnyeg, egyik veres, másik virágos, portai² imaszőnyeg

És egy ládányi ingó-bingó marhák³:

18 aranyban foglalt gyémántos boglár⁴

1 rubint gyűrű

2 bársony hüvelyű kard

lóra való aranyos szerszámok

20 gyolcs ing, selymesek

3 önfedelű virágos kupa, azon kívül egy aranyozott kalán⁵

1 zsákban 100 arany, 34 tallér és 200 garas.

1 Régen az "öreg" szó nagyméretűt jelentett.

2 Török szőnyeg elnevezése.

3 A vagyontárgyakat jelöli ez a kifejezés.

4 Ruhára való díszgomb.

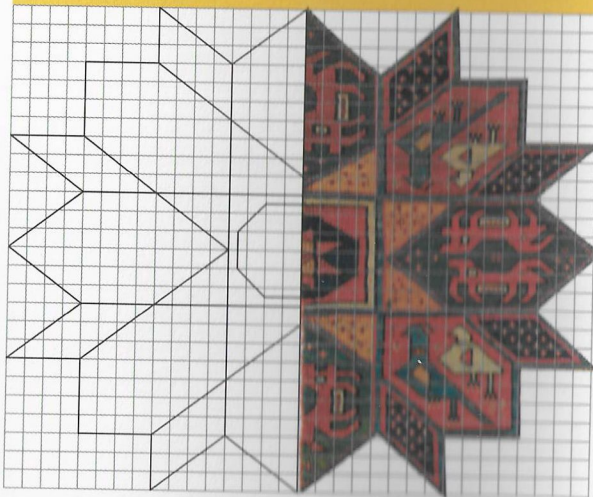
5 A kanál régies neve.

1

... Ám sem a zsák arany, sem a csillogó ékszerek nem érnek annyit, mint azok a szép szőnyegek, melyeket Neked adományozok. Különleges módon, csomózással¹ készítették őket az Oszmán birodalom távoli vidékein. A szőnyegek finomsága mindig a csomók számától függ. Egy közepes finomságú szőnyeg - mint amilyen ez is -, tenyérynyi (10x10 cm) részén 850-1800 csomó is van!

Keress meg a kiállításon a legrégebbi (15. századi) szőnyeget, melyet a 16 ágú csillagról ismersz meg, és egészítsd ki a rajzot a kis négyzetek kiszínezésével!

Tudtad-e, hogy Batári Ferenc (1934-2005) volt Magyarország legismertebb, nemzetközi hírű szőnyegkutatója? Az ő emlékére nevezik mostantól ezt a szőnyeget Batári-Crivelli szőnyegnek.

1 A legáltalánosabb csomófajta a gördesz, azaz szimmetrikus csomó.

2

Nem csupán attól értékesek szőnyegek, hogy kézzel és hosszú ideig csomózták őket, hanem azért is, mert természetes anyagokkal színezték alapanyagukat, a gyapjúfonalat. Az egyes színeket különböző növények részeiből nyerték.

Hasonlítsd össze a kiállítás fehér alapú madaras szőnyegét a többivel, és figyeld meg, hogy azokon milyen színeket használtak! A szemléltető sarokban azt is megtudhatod, melyik növényből milyen színt nyertek. Írd a növény neve mellé a helyes választ!

indigó:

festőbuzér:

festőrezeda vagy festőzsálya:

Tudtad-e, hogy a fürdőkhöz a festetlen, nyers-gyapjú szőnyegek használtak, mivel a forró és nedves gőzben a tarkábbak színei szétfolytak volna?

Összes vagyontárgyam közül az imához használatos portai szőnyegemet különösképpen kedvelem. A varázslatos színű és mintájú imaszőnyegek az Oszmán Birodalomban drága főúri tárgyak voltak, melyeken a muzulmán hívó előírt napi ötszöri imádságát végezte. Ezért semmilyen világi gondolatot nem ábrázoltak rajta. Az imaszőnyegek központi eleme a mihráb (imafülke), amely a dzsámiban vagy mecsetben¹ elhelyezve, mindig Mekka irányába mutat.

1 A török templom és imaház elnevezései.

Nem csupán attól értékesek szőnyegek, hogy kézzel és hosszú ideig csomózták őket, hanem azért is, mert természetes anyagokkal színezték alapanyagukat, a gyapjúfonalat. Az egyes színeket különböző növények részeitől nyerték.

Hasonlítsd össze a kiállítás fehér alapú madaras szőnyegét a többivel, és figyelj meg, hogy azokon milyen színeket használtak! A szemléltető sarokban azt is megtudhatod, melyik növényből milyen színt nyertek. Írd a növény neve mellé a helyes választ!

indigó:

festőbuzér:

festőrezeda vagy festőszálya:

Tudtad-e, hogy a fürdőkben a festetlen, nyers-gyapjú szőnyegek használtak, mivel a forró és nedves gőzben a tarkábbak színei szétfolytak volna?

Összes vagyontárgyam közül az imához használatos portai szőnyegemet különösképpen kedvelem. A varázslatos színű és mintájú imaszőnyegek az Oszmán Birodalomban drága főúri tárgyak voltak, melyeken a muzulmán hívő előírt napi ötszöri imádságát végezte. Ezért semmiféle világi gondolatot nem ábrázolhattak rajta. Az imaszőnyegek központi eleme a mihráb (imafülke), amely a dzsámiban vagy mecsetben¹ elhelyezve, mindig Mekka irányába mutat.

¹A török templom és imaház elnevezései.

Válaszd ki a felsorolt motívumok közül, melyekkel találkoztl a kiállítás imaszőnyegein, és rajzold őket az üresen hagyott szőnyegre!

A szőnyeg mintázatában ott lehet a váza formájú lámpa vagy mécés is, az isteni fény (Allah) szimbóluma.

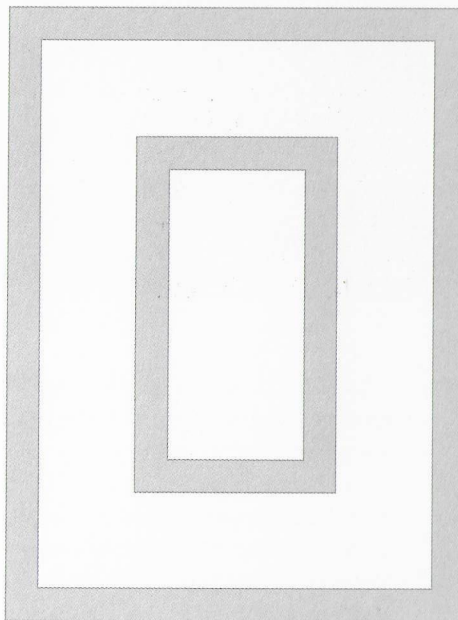
A fésű és vizeskancsó a tisztaság jele, mivel a hívő ima előtt arcát és kezét vízzel mossa meg.

A hullámzó felhőszalag és a három golyó régi, kínai eredetű motívum.

Ez a nyolcágú csillag az „Allah” név arab írása alapján készített minta.

Tudtad-e, hogy az iszlám időszámítás Mohamed próféta Mekkából Medinába való híres „futásával” kezdődött, ami Kr. u. 622-ben volt?

www.imm.hu

Elérhetőségeink

1091 Budapest, Üllői út 33-37.

tel.: 456-5100

email: muzeumpedagogia@imm.hu

Készítették

Endrődi Eszter

Joó Julianna

Zombory Anikó

Múzeumi konzulens

Pataki Judit

Lektorálta

Pásztor Emese

German Kinga

Grafikai szerkesztő

Artistokrats Design Studio

A kiadvány az Iparművészeti Múzeum „Oszmán-török szőnyegek” című kiállításához készült.

A török főurak példáját követve a 17. századi erdélyi fejedelmek, nemesek és gazdag polgárok is megbecsülték az Oszmán Birodalomból származó szőnyeget. A fennmaradt írásokból tudjuk, hogy az erdélyi városokban, Brassóban és Szébenben már a középkorban is szokás volt szőnyegekkel fizetni. A tehetősek családok otthonait ékesítő keleti szőnyegek tehát részben kereskedelmi úton, részben hozományként vagy ajándékozással kerültek az országba. Előfordult azonban, hogy az erdélyi előkelő urak követői és más diplomaták, mikor Isztambulban jártak szőnyeget is vásároltak, avagy készítették. E becses darabok java részét később templomok díszítésére adományozták, ahol asztalra, padra és prédikálószékre terítve, a karzatról lelógatva állították ki.

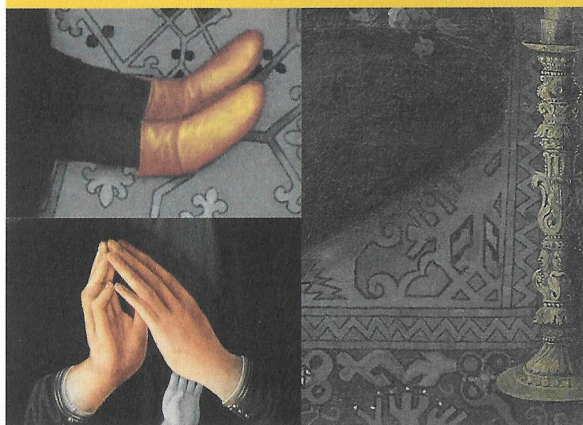
Számold meg, hány darab olyan „erdélyi szőnyeg” szerepel a kiállításon, amelyet hasonló keretminta díszít! A megtalált szőnyegek számát írd a négyzetekbe!

Tudtad-e, hogy az „erdélyi szőnyeget” nem azért nevezték így mert Erdélyben készült, hanem mert ott maradtak fenn nagy számban?

Az itáliai kereskedők Európa számos országába eljuttatták eme értékes keleti portékákat. Egy-egy szőnyeg ára sokszor híres szobrászok remekeivel vetekedett! Így nem csoda, hogy festők is megörökítették őket. A kiállításon is találkozhatasz olyan szőnyegekkel, amelyeket ismert festőkről neveztek el; ilyenek a Memling-, Holbein- és a Lorenzo Lotto-szőnyegek.

Ha megtalálod a festményeken ezeket a tárgyakat, megtudhatod, mire használták még a szőnyeget Európa-szerte. A helyes válaszokat írd az ábrák mellé!

A törökök 150 év alatt, amíg itt éltek, számos olyan épületet építettek, amelyek közül néhány még ma is látható, akár lakóhelyed közvetlen közelében is. Indulj a török emlékek nyomába, kutass fel egy fürdőt, dzsámit, mecsetet, minaretet vagy türbét, és készíts rajzot, illetve rövid beszámolót felfedező utadról!

Küldd vissza munkádat neveddel és elérhetőségeddel Múzeumunk címére, mert a legkülönlegesebb alkotást értékes ajándékkal jutalmazzuk!

Az itt látható térkép elvezet a Múzeumhoz legközelebb eső török-kori emlékhöz, a Belvárosi Plébániatemplom mihráb-fülkéjéhez.

Pest mai térképe, a 16-17. századi városfallal

Tudtad-e, hogy a Budavári Nagyboldogasszony templom! 1541 és 1686 között Bújul (Nagy) vagy Eszki (Régi) dzsámi néven a török temploma volt?

1... amit ma Mátyás templomnak nevezünk.